



# «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ 50 жыл тұрақты даму жолында

50 лет АО «Мангистаумунайгаз». Постоянство в развитии.



ҚазМұнайГаз



CNPC

«Mangistaumunaigas» JSC 50 years anniversary. Sustainable development.



# Мұнайлы ӨЛКЕ

Газет 2009 жылдың  
01 мамырынан  
шығады

«Маңғыстаумұнайгаз» акционерлік қоғамының газеті

№03 (55), наурыз, 2014 жыл



**ЕРЛІКKE ТОЛЫ**

**50**

**ЖЫЛ**





# «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ-ның 50 жылдығы аясында біршама мерекелік шаралар аталып өтті



**Алғашқы мерекелік шара - аймақтағы мұнайшы компаниялар арасында ұйымдастырылған шағын футболдан бастады.**

«Маңғыстаумұнайгаз» АҚ-ның 50 жылдығына арналған турнирде сексенге жуық кара алтын өндірушілер сегіз командаға бөлініп мықтауларды анықтады. Әр ұжымның жеңіске деген құшмысы зор болды. Мұнайшылар кәсіпқой футболшы болмаса да, ойын өрнегін аяқ доп шеберіне тән жігер байқалып тұрды. Әр ойын сайан әдемі голдар соғылып, жаңкуйерлер желініп қалды. Жарыс қорытындысында 1-орынды «Каспий» ФК, 2-орынды «Мобил Сервис», 3-орынды «БарсОй» командалары қанжығаларына байлап, бағалы сыйлықтармен марапатталды.

**Мерекелік шара Қоғамның «қара алтын» игерушілерге тазғым етуімен және ардагер мұнайшыларға сыйлықтар табыстаумен жалғасын тапты.**

Маңғыстаудың басты мұнай өндіруші компаниясының елу жылдық тарихы 1961 жылы Жетібай кенорында атқан тұңғыш мұнай бұрғақы оқиғасынан басталады. Аймақтың мұнай саласындағы тын серпілісі арқасында жаңа кен орындары ашылып, барлау жұмыстары жүргізіліп, нәтижесінде «Маңғышлақнефть» ірі өндірістік бірлестігі, яғни, қазіргі «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ құрылған болатын. Бүгінгі таңда осы кәсіпорның еліміздің мұнай нарығындағы ең ірі компаниялардың қатарында тұр. Осындай зор белдеге «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ тұңғыш мұнайшылар, барлаушылар арқасында ие болғаны белгілі. Сондықтан 50 жылдық мерейтой мұнайшы ардагерлерге тазғым етумен ашылды.

Сенбі күні, компания басшылығы «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ-ның тарихында ерен еңбек еткен ардагерлерді Аман мейрамымен құттықтап, сый-сияпаттарын сыйлады. Оған қоса компания басшылығы қарт қызметкерлерінің жағдайын сұрастырып, мұқтажларын тыңдап, мұнай саласына қалай келгені туралы әңгімелеріне қанық болды. «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ бас директорының орынбасары Чжен Чэнхуаң айтуынша, бұл кәсіпорның тұңғыш «қара алтын» игерушілерін ұмытпай, қайта, сыйластығын арттыратын маңызды шара болып табылады. «Өздерің бірлесіңдер, «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ еліміздің мұнай нарығында үлкен роль атқарды. Күнiне 17 мың тонна мұнай шығару – аймақ үшін өте жақсы көрсеткіш. Осы жетістіктерге біз тек ардагерлердің тынымсыз еңбегі арқасында жеттік. Оларға құрмет көрсету мақсатында жыл сайын сыйлықтар берiледi, сондай-ақ әлеуметтік көмек ретiнде жәрдемқаз төленiп, медициналық қызмет көрсетiледi», - дедi Чжен Чэнхуаң.

Мұнайшы ардагерлер компания басшылығының келгенiне еш танқалмады. Себебi, бұл жыл сайын қайталанатын құбылыс. «Мұнай саласына 1959 жылы отыз жасымда келдiм. Оның алдында Гурьевте қызмет еткенiмiн.



Тұңғыш барлаушылардың қатарында болдым. Ардагер деп құрметтеп, Ұлыстың ұлы күні қарсаңында Аман мерекесімен құттықтап келген компания басшыларына алғысымды білдіремін. Одан басқа да мейрамдарға келіп, жай-күйімді сұрастырып тұрады. Сол үшін үлкен рақмет», - деді ардагер мұнайшы Шалау Нұрғазин.

**Одан соң кәсіпорның мерейтойы Ақтаудағы бірқатар ескерткіштерге гүл шоқтарын қою рәсіміне ұласты.** Кәсіпорның басшылары ардагерлермен бірлесіп Жалау Мыңбаевтың, Тобанияз Әлияұлының ескерткіштеріне, «Мәңгілік алауға» гүлдерін қойып, тазғым етті. «Бүгінгі гүл шоғын қою рәсімі «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ елу жылдық мерекесіне орай ұйымдастырылып отыр. Қазір бұл мекеме облыстың, республиканың мұнай саласындағы киелі шаңырағы болып табылады. Ардагерлердің, алғашқы барлаушылардың «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ-ның сiңiрген енебегiн ескере отырып жасалған бұл дәстүр жалғасын табуы тиiс»,-дедi «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ бас директорының бiрiншi орынбасары Бақыт Алтайұлы Иманбаев.

50 жыл мұнай саласында қызмет етiп, өндiрiстiк тұрғыда игеруге атсалысып, сүбеiнi еңбек сiңiрген ардақты ардагер-мұнайшы Табын Оржанов кәсіпорында бас маман болып қызмет еткен. Гүл қою рәсiмiнде ол «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ-дың 50 жылдық мерейтойымен құттықтады.

– Кешегі Отан соғысында ерлік жасағандарға тазғым еттік. Маңғышлақ мұнайын игеруде еңбек еткен қарт мұнайшыларға да құрметімізді білдірік. Олардың мұнай саласында сiңiрген енебектері жоғары. Біздің қолмен тұрғызған кәсіпорның келешек ұрпаққа қалдырған аманатымыз», - деді ол.

«Маңғыстаумұнайгаз» АҚ басшылары, ардагерлер мерекелік шараның соңында облыстық «Бекет ата» мешітіне барып, қаза тапқандардың рухына бағыштап Құран оқыды.

**Сеiсенбi - «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ-ның 50 жылдық мерейтойын тойлау қарсаңында бірқатар әлеуметтік мекемелердің басшыларына тұрмыстық техниканы алуға мүмкiндiк беретiн сертификаттар табыстаумен жалғасын тапты.**

Бұл ерекше сыйлық барлық мекеменің көңілінен шықты. Алғашқы нысан ретінде «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ басшылары «Қарттар мен мүгедектерге арналған интернат үйінің» тұрғындарымен кездесті. Олар қонақтарды қуанышты жүзбен қарсы алып, көрсеткен ыстық ілтипатына ризашылығын білдірді. Ал интернат директоры сыйға тартылған сертификат арқылы қандай техниканы алатынын айтты. «Біздің интернат үйіде 106 қарт пен мүгедектер тұратындықтан, жергілікті бюджеттен қажеттілімізге қаражат бөлініп тұрады. Оған қоса компаниялар да ардайым бізге қол ұшын беруге тырысады. Бүгін «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ 50 жылдығына орай бізге сыйлық сертификатын

тапсырды. Оған интернат тұрғындарына ауа райының жылуына байланысты салқындатқыш алаққ дейміз. Мекеменің әлеуметтік жәрдеміне шексіз ризамын», - деді интернат үйінің директоры Күләш Қалиева.

Одан соң мекеме басшылары сертификаттарды «Балалар үйі» мен Перинеталдық орталыққа табыс етті. «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ бас директорының орынбасары Чжен Чэнхуаң құттықтау сөзінде ел келешегінің тұтқасын ұстайтын бұлдірiшiндегe қамқорлық көрсету мекеменің басты парызы екенін атап өтті. «Біздің мекеменің 50 жылдығына орай өлкеніңді ұрпағын тәрбиелеп, дұрыс жолға бағыттайтын «Балалар үйінің» қызметкерлеріне ықпалсымызды көрсету үшін кішіне сыйлықты табыс еткіміз келеді. Бұл сертификаттың арқасында мекеме қажетті тұрмыстық техникасына қол жеткізе алады», - деді ол.

Облыстық перинеталдық орталықтың директоры Жамал Жаманбаева «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ-дың 50 жылдық мерейтойымен құттықтады: «Бұл мұнай компаниясы облыстық дамуына оңшешіс үлес қосты. Қазір еліміздің мұнай саласындағы ең үздік компаниялардың бірі. Онда Маңғыстаудың тұңғыш мұнайшылары, барлаушылары қызмет етті. Осы аталы азаматтардың арқасында «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ 50 жылдық мерейтойын бүкіл облыс бойып тойлап жатыр. Орталығымызға қол ұшын созуға дәір компанияны мерейлі дәтамен құттықтап, қызметкерлеріне зор денсаулық, жемісті еңбек тілейінін».

Мейірімді шара қорытындысында «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ әлеуметтік мәселелер және әлеуметтік даму департаментінің директоры Нұрлан Илмұханбетов әлеуметтік көмекке мұқтаж жандарға компания басшылары ардайым жәрдемдесуге дайын екенін және осы сипатты шаралар жалғасын табатынын мәлімдеді.

**Ежелгі Каспий қайранындағы құт мекеенің қара алтынын игерiп жатқан «Маңғыстаумұнайгаз» акционерлік қоғамының құрылғанға 50 жыл толу мерекесi мен Ұлыстың ұлы күні - Наурыз мерекесi облысымызда кеңiнен тойлануда. Бір апта бұрын бастау алған шара қойнауы құтқа толы Қаламқастағы қос мерекеге ұласты.**

Отанымызға Маңғыстаудың мол мұнайын берiп, еліміздің өркендеуіне айшықты үлесін қосып отырған Қаламқас кеноры бұл күні ерекше құлшырып кеткендей. «Қаламқас-мұнайгаз» өндiрiстiк басқармасының дене шынықтыру-сауықтыру кешенінің спорт залының төрiне тігiлген ақ жұмыртқадай еңселі ағаш үйлер қатарынан келген қос тойдың салтанатын арттыра түскендей. Таң азаннан осы мерейлi мерекелердiң қызықтарын тамашалауға ағылған мұнайшылар қатары атыптырғым кең залдың ішiне сiмәй кетті. Жарқын мерекелердiң айғағындай, сәулелі де еңдi сарайдың төрiне орнатылған сахнадағы

музыкалық аспаптардан төгілген ән мен күі Наурыз тойының шаттығын шалқыта түседі.

- Ей, Жарандар, шарандар,  
Біздің жаққа қараңдар!  
Еліме Наурыз келді деп,  
Той дабылын қағыңдар!  
Той шауышын қағыңдар,  
Наурыз тойын ашайық.

Маңғыстауды жаңғыртып,  
Желдірмеге басайық!-деп, жүргізуші жігіт Наурыз мейрамына арналған «Қош келдің, Наурызым!» концертті бағдарламасының шымылдығын ашқанға, қаржылық көңілін желініп жіберді.

Ілкі еттен соң сахна төрiне мұнай компаниясының басшылары мен еңбек ардагерлері, құрметті қонақтар көтеріліп, «Маңғыстаумұнайгаз» акционерлік қоғамы бас директорының мiндетiн атқарушы Чжен Чэнхуа Каламқас кенорының мұнайшыларын «Маңғыстаумұнайгаз» акционерлік қоғамының құрылғанға 50 жыл толу мерекесiмен және Ұлыстың ұлы күні - Наурыз мерекесiмен құттықтады.

- Бүгiн мен үшін өте қуанышты күн, өйткені биылғы жыл бiздiң компаниямыз үшін ерекше болып отыр. Бұдан 50 жыл бұрын 1963 жылы «Маңғышлақнефть» өндiрiстiк бірлестiгi құрылғаны туралы қаулы шықты, - дедi. Одан кейiн мұнайшыларды құттықтаған «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ бас директорының бiрiншi орынбасары Бақыт Иманбаев:

- Биылғы мерейлi жылы компаниямыздың өсiп-өркендеуiне орасан зор үлес қосқан Қаламқас мұнайшыларының ерен еңбегiн атап өткiм келедi. Қаламқас кеноры 30 жылдан берi дамып, өркендеу үстiнде. Осы жылдар ішiнде кенорының құрылуы мен жаңа қалыптағы мұнайшылар бұнын тәрбиелеуде көлемдi жұмыстар атқарылды. Білімі мен қорын тиімдi пайдаланудың арқасында бiздiң компаниямыз Қазақстан мен Маңғыстау облысындағы мұнай-газ саласының желтуіне үлкен септігін тигізуде. Өндiрiстiк және қаржылық көрсеткіштердің тұрақты түрде артуы, ірі инвестициялық жобалардың жүзеге асырылуы, мұнай-газ өндiру компаниясы жұмысшыларының жоғары біліктілігі, құрылымдық сервистік өндiрiс орындары – бiраз жылдар бойы «Маңғыстаумұнайгаз» жұмысын басқалардан ерекшелеп келеді. Өрiне, бұл жетiстiктерге Қаламқас мұнайшыларының қосқан үлесi зор.

Отан қамбасына ағыл-тегігі қара алтын құйып отырған еңбек ұжымының мерейiн көтерiп, көңiлiн шалқытқан ұлы тойда компания мұнайшылары мен еңбек ардагерлерiн «Маңғыстаумұнайгаз» акционерлік қоғамы жұмыскерлерінің кәсіподақ ұйымы қоғамдық бірлестігінің төрағасы Санатбай Масатов пен «Қаламқасмұнайгаз» өндiрiстiк бірлестiгiн бірiнше жыл басқарып, кенорының дамуына айтарлықтай үлес қосқан мұнайшы ағамыз Өрен Сағындықов құттықтап, Қаламқас қалғармандарының алдағы жұмыстарына табыс тіледі.

Салтанатты жиында «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ бас директорының мiндетiн атқарушы





Чжен Чэнху мен «Маңғыстаумұнайгаз» акционерлік қоғамы бас директорының бірінші орынбасары Бақыт Иманбаев «Қаламқас-мұнайгаз» өндірістік басқармасы мен транспорт департаментінің, маркетинг және мұнай өткізу департаменті мен сату алу және материалдық-техникалық қамту департаментінің, қауіпсіздік қызметінің еңбек озытарғы «Маңғыстаумұнайгаз» акционерлік қоғамының 50 жылдығы құрметіне байланысты және адал еңбектері үшін Маңғыстау облысы әкімінің Құрмет грамоталарымен, «CNPC International (Kazakhstan) Ltd» компаниясының Құрмет грамоталарымен және «Маңғыстаумұнайгаз» акционерлік қоғамының жарты ғасырлық торқалы тойына арналған төсбелгілерімен марапатталады.

Мұнайшыларды мараптау рәсімі Наурыз мейрамына арналған «Қош келдің, Наурыз!» концерттік бағдарламасына ұласып, жергілікті өнер жұлдыздары әсем ән, тәтті күймен алқалған әлеуметтің құлақ құлашын қандырды.

Жарты ғасырлық торқалы тойы мен Ұлыстың ұлы күні қатар тойлан отырған Қаламқас мұнайшылары «Маңғыстаумұнайгаз» акционерлік қоғамының мердігер компаниялары - «Ойл Транспорт Корпорейшн», «Ойл Контракшн Компани», «Ойл Сервис Компани», «Маңғыстауэнергомұнай» және «Мұнай-телеком» кәсіпорындарының басшылары мерейлі мерекелерімен құттықтады.

Мерекелік құттықтаулар тағы да ән мен күйге жалғасып, Н.Жантөрин атындағы облыстық музыкалық-драма театрының әртістері сахнада «Наурыз» атты театрландырылған қойылымның тойшы қауымның назарына ұсынып, қалың көпшілікке «Баташармен» шауып шықты.

Ақшанқан киіз үйлерге дастархан жайылып, мал сойылып, ас тартылып, еңбек ардагерлері мен контракта, мұнайшыларға үлкен құрмет көрсетілді.

Ұлыстың ұлы күні мен мұнайшылардың торқалы тойын мерекелеу кір көтеру, күш сынасу, бағанаға өрмелеу, күрес сияқты спорттың бұқаралық түрлеріне ұласып, Қаламқаста кенінен дүбірленіп өтті.

**Ұлы мереке, ұлы той**

Бұл күндері қойнауы құтқа толы «майлы киян» - Маңғыстауда ұлан-асыр той. Қазыналы түбегіміздің мұнайының ордасы - «Маңғыстаумұнайгаз» акционерлік қоғамының 50 жылдык мерейтой! Құт өлкенің қойнауынан алғаш қара алтын алған Маңғыстау мұнай алыбының шаңырақ көтергеніне жарты ғасыр толу мерейтойына арналған жиналыс пен мерекелік концерт Ұлыстың ұлы күні, 20 наурызда Н.Жантөрин атындағы облыстық музыкалық-драма театрының үлкен залында салтанатты жағдайда ашылды. Салтанатты жиналысқа облыс әкімі А.Айдарбаев, облыс әкімі аппаратының басшысы А.Рзаханов, «ҚазМұнайГаз» Ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамының оңдиршу операциялық активтері бойынша басқарушы директоры Т.Бимағамбетов, «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ бас директоры С.Синионов, «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ бас директорының бірінші орынбасары Б.Иманбаев, құрметті контрактар мен ардагер мұнайшылар, еңбек озыттары қатысты.

Мерейлі мерекеле сахнадағы экраннан Маңғыстау мұнайшыларының ерік істері

туралы деректі фильм көрсетіліп, «Жорға» би ансамблінің орындауында хореографиялық қойылған құт өлкенің қойнауынан кара алтын өндірген мұнай майталмандарының жасампаздық еңбегі жөнінде «сыр шертті».

Мұнайшылардың торқалы тойының шымылдығы Қазақстан Республикасының Әнұранымен ашылып, еліміздің асақ әні аспанға қалықтады.

Салтанатты жиналда облыс әкімі А.Айдарбаев кірісе сөз сөйлеп, мұнайшыларды мерейлі мерекелерімен құттықтады.

- Баршаныңды Ұлыстың ұлы күні- Наурыз мерекесімен және «Маңғыстаумұнайгаз» акционерлік қоғамының 50 жылдык мерейтойымен құттықтаймын! - деді Алик Серікұлы.

- Бұдан елу жыл бұрын Жетібай кенорында алғашқы мұнай фонтаны атқылды. Елімізде жана мұнайлы өлке пайда болды. Содан бері өлкемізде көптеген мұнай және газ өндирген кәсіпорындар құрылып, табысты қызмет атқарып келеді. Сол кәсіпорындардың барлығының тұпқазғығы - «Маңғыстаумұнайгаз» акционерлік қоғамы. Оолыстың дамуында оның алатын орыны ерекше. Тағдырын «қара алтынды» өндирте ариған мыңдаған мұнайшылар үшін бұл атаулы күнің маңызы өте зор.

«Елу жылда ел жаңа» дейді халқымыз. Елу жыл дегеніміз бүтін бір кезен, тарихтың елеулі кезені. Осы кезеңде компания киин да өсугі жұлдан жүріп өтіп, өлкенің мұнайгаз оңдирту саласының шынына шықты.

Сіздермен бірге осы компанияда жұмыс жасағаным мен үшін зор мақтанш. Бүгінгі мерейлі мерекелік қуаныштарыңызға ортақпын!

Ұжымға еңбекте табыс тілеймін! Барлық жоспарларыңыздың жүзеге асуына тілектеспін! Компанияның әрбір қызметкерінің отбасында береке мен молшылық болсын! Бұдан кейін Алик Айдарбаев мұнай майталмандарын облыс әкімінің Құрмет грамоталарымен марапатталады.

Мерейлі мерекеле күні ерген 80 жасқа толғалы отырған «Маңғыстаумұнайгаз» акционерлік қоғамының ардақты ардагері, Маңғыстау мұнайын әлемге паш еткен алғашқы мұнайшылардың бірі Жолдас Тожжанов сахнаға шақырылып, облыс әкімі атынан шапан сыйға тартылды.

Салтанатты жиналда «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ бас директорының бірінші орынбасары Б.Иманбаев баяндама жасап, қойнауына құт қонған өлкенің мұнайын игеру тарихымен, Маңғыстау мұнайшыларының ерен еңбегімен, жасампаздық істерімен және жарқын болашағымен таныстырды.

- Біз бүтін өлкеміздің мұнай өндирісінің қарашаңырағы саналатын «Маңғыстаумұнайгаз» акционерлік қоғамының 50 жылдык торқалы тойын атап өту мақсатында жиналып отырмыз. Күн мен түн теңеліп, көгілдір көктеммен қауыштырған Наурыз мерекесімен тұспа-тұс келген мерейлі мерекелемен баршаныңды да құттықтауға рұқсат етіңдер! - деді Бақыт Алтайұлы. - Бүтін осы залда Маңғыстау жер асты байлығының ашылуына, түбекте мұнай өндирісінің қалыптасуына атсалысқан, есімдері еліміздің тарихына енген тірі тарих куәлері - аталарымыз, аға-аппаларымыз отыр. Сіздерге зор рахметімзді айтып, ел үшін атқарған ерен еңбектеріңіз үшін

басиеміз!

Жарты ғасыр жасаған кәсіпорнымыз осынау данқты күнге дейін ерік пен еңбекке толы елу жылдык үлкен белестен жүріп өтті. Кәсіпорнымыз өткен тарихына көз жіберсек, көп сырларға қанығып, бірталай шежірелі парактарың күсеі боламыз.

Маңғыстау мұнайының игерілуі, «қара алтынның» халық игілігіне жаратылуы оңайлықпен жүзеге асқан жоқ. Орталықтан жыртқа орналасқан, елсіз, сусыз өңірің мұнайын игеру туралы идея да өз-өзінен келмеген-лі. Бұл жолда академик Қаныш Сәтбаев, Дінмұхаммед Қонаев, Нұртас Оңдасынов, Шанмардан Есеновтан бастап, қаншама «елім, жұртым» деген жүздеген мыңдаған адамдар жан аямай еңбек етіп, күңдіз-түні өлшеусіз тер тоғтуға тура келді. Бүгінде біз сол төгілген маңдай тердің жемісін

болып тағайындады.

Сол кезеңде Жетібаймен қатар Өзенде де мұнай және газ кенін бұрғылау жұмыстары өкпінді жүргізіліп жатты. 1961 жылдың 5 қантарында Ғазиз Әбдіразақовтың бригадасы 367,5 метр тереңдіктен тұңғыш рет ашық табиғи газ бұрқалған атқылды. Бұл бұрқак Өзен кенін игерудің бастамасы болды. Ғазиз Әбдіразақовтың бригадасының құрамында Таңбай Қойшыбаев, Шертай Ережөев, Жұмбақ Мусинов, Дегібір Бөлшекте, Бітім Қадірбаев сияқты бұрғышылар болды.

Ал Жетібай мұнай барлау экспедициясының басшылық құрамында Р.Сағандықов, Х.Бейсейітов, А.Аяғанов, С.Қаңлиев, Л.Есенғенов, Б.Бошенов, А.Бөлекбаев, Н.Нуржанов, М.Жолболдін, мұнай барлауды қаржыландыру ісінде Жанұбырай Лұқпанов қызмет атқарды. Экспедицияның бастауыш



теріп жеп отырмыз.

Өздеріңіз білесіздер, өткен ғасырдың 50-жылдарының аяқ шенінен бастап Маңғыстау мұнайын игеру бағытында нақты қаламдар қолға алына бастады. 1951 жылы КСРО Мұнай өнеркәсібі министрі Николай Константинович Байбаковтың бұйрығымен еліміздің ең алғашқы мұнай инженерлерінің бірі Сафин Өтебаев «Қазақстанмұнай» бірлестігінің башысы болып тағайындалды. Сол жылы Маңғыстауға тұңғыш рет геологиялық мұнай барлау партиясы жіберілді. Осы партияның башысы Ожақай Бегалиев пен бұрғылау шебері Дүмбай Нұрболғанов 1951 жылы Түбекжік жерінде мұнай көзі бар екендігін анықтады. Бұлар - тусыраған өлкеге тыннан турен салған мұнай барлаушылардың тұңғыш қарығаштары еді. Осыдан кейін түбекті игеруге Атыраудың Жылыой өңірінен бірнеше дүркін мұнай барлаушылар партиясы жіберілді. Маңғыстауға үй ішп, отбасыларымен көшіп келген бұрғышылардың қатарында Дүйсен Үсенов, Хақан Тәжіев, Базар Есмүрзин, Бақытжан Есенғалиев, Салық Рысқалиев, Төлеген Құрманов, Петр Шамрай, Қалыр Қожақметов, т.б. ел азаматтары болды.

1957 жылы 8 сәуірде Оңтүстік Маңғыстау ауданында мұнай мен газ кенорындарын анағұрлым тереңдетіп, егжей-тегжейлі зерттеу үшін «Маңғыстаумұнайгазбарлау» («МНГР») тресті құрылды. «Қазақстанмұнай» өндірістік бірлестігінің бастығы С.Өтебаевтың бұйрығымен трестің ең алғашқы басқарушысы Орнбай Бердігөжин, бас инженері Бақытжан Есенғалиев, бас геологы Валентин Токарев

партия комитетінің төрағасы Мұстах Құсайынов, кәсіподақ комитетінің төрағасы Мантық Төлеуғалиев, заңгері Шамсуддинов болды.

Қасиетті Жетібай жері бір жарым ғасыр бойы аңыз болып келген Маңғыстау мұнайын ақиқатқа айналдырды. Ақыры Маңғыстау мұнайының ашылған күні тарихта алтын әріптермен жазылып қалдырылған 1961 жылдың 5 шілдесі де келіп жетті. Нақ сол күні түнгі сағат 2-ден 40 минут өткенде бұрғылау шебері Бисенғали Бөжікөвтің вахтасында Николай Петрович бригадасы бұрғылап жатқан №6 ұрылдан Маңғыстаудың алғашқы өндірістік мұнай бұрқак аспана атқылды. Б.Бөжікөвтің бұл вахтасында бұрғылау шеберінің өзінен басқа оның көмекшісі Найзабек Толтырбаев, жоғары істейтін жұмысшы Борис Сүлейменов, дизелест-моторист Көсікбай Өтегенов, аға дизелест-мотористің көмекшісі Ермұқан Тұржановтар болды. Маңғыстау мұнайының бастау-бұлағы осы күн болды. Тарих парактарында алтын әріптермен жазылған ерен еңбектері үшін ағаларымызға басымызды иіп, тағызм етеміз!

Ергесіне - 6 шілдеден бастап бұрқакты ауыздықтау жұмыстары басталды. Бұл арпалысқа толы жұмыс үш күнге созылды. Бұрқакты жабу жұмысына айнабай атсалысқандардың қатарында Бисенғали Бөжікөв, Сабырбай Шонтыбаев, Кемелхан Берікбосынов, Бідан Қалиев, Жолдас Тожжанов, Қалыр Қожақметов, Әбілхайыр Жақсымбетов, Онғар Қабжанов, Қайып Аманбаев, Шәкірт Саханов, Сайлаубай







**БОЗАШЫ ДЕГЕН  
БОЗ ІНГЕН,**

**БОТАСЫН ІЗДЕП  
БОЗДАҒАН.**

1979 жылдың 2 наурызында «Маңғышлақнефть» өндірістік бірдестігінің «Комсомольскнефть» мұнай-газ өндіру басқармасы құрылды (бастығы **Б.Ізмұранов**, бас инженері **В.Д. Будников**, бас геологы **А.Н. Мищенко**). Оның құрамына Қаламқас кенорынын бірге Қаражанбас кенорына да кірген болатын. Бекболат 1941 жылы Фортита туган, осындағы С.Киров атындағы орта мектепті бітірген. Мектепте оқыл жүзгенде «Маңғыстаумұнайгазбарлау» пресі ұйымдастырған «Дирижист-моторист» мамандығы бойынша курсты бітірген соң трестің геологиялық-іздістіру конторына (бастығы Камысбай Мырзаалиев) жұмысқа орналасты. 1960 жылы маңғыстаулық жастардың алғашқыларының бірі болып, өз бетімен Алматы қаласындағы ҚазПИ-да сол жылы ашылаған тау-кен факультетінің «мұнай және газ кенорындарын жаратқандыру мен пайдалану» мамандығы бойынша оқуға түсіп, оны бітірген соң Өзен мұнай кәсіпшілігіне мұнайгаз өндіру операторы болып орналасты, кейін шебер, учаске бастығы, өндірістік қамту базасы бастығының орынбасары, РИТС, ЦИТС бастықтары болады. Бірлестік әкімшілігі тәжірибесі мол **Б.Ізмұрановты** жаңадан ашылған «Комсомольскнефть» мұнайгаз өндіру басқармасына бастық етіп жібереді. Ол мұнда 1982 жылға дейін еңбек етті.

1993 жылғы наурыз айынан «Қаламқасмұнайгаз» өндірістік басқармасы болып аталады.

1973 жылы құрылған жаңа Маңғыстау облысының қарқынды экономикалық дамуын тездетіп, өлкеміздің өсіп-өркендеуіне Бозашы мұнайын ашу және исеру орасан зор серпін берді. Өткен ғасырдың жеткіншілік жылдарының басында құрамында «Өзенмұнайгаз», «Қаражанбасмұнай» басқармалары да бар «Маңғышлақнефть» өндірістік бірлестігі Қазақстан мұнайының 80-90 пайызын беріп тұрған еді. Сол жылдары «Комсомольскнефть» басқармасы **Владимир Иванович Кондаков**, **Дмитрий Горюнов**, **Ляззат Кетембайұлы Қинов** тәрізді өндірісте шыңдалған, өз істерін жетік білетін басшы-ұйымдастырушылар басқарды. Бұлардан кейін басқарма бастықтары **Өрен Сағдықызов**, **Қосай Жұбаниязов** болды. Қазіргі басшылары қазақ жасынан **Нурпейіс Мизамбайұлы Сарсенбай**, қытай тарапынан **Цзун Шоуго**.

«Қаламқасмұнайгаз» өндірістік бірлестігі өткен 2013 жылғы 4 миллион 217 мың тонна «қара алтын» өндірді. Кенорынан бүгінге дейін 138 миллион тонна мұнай алынды.

**БОЗАШЫ ПОЛИГОН БОЛДЫ**

Бозашы түбегінің атауы боз және ашы деген екі сөзден құралғаны белгілі. Ертеде осы өңірде өмір сүрген тайпаның не оның көсемінің аты емес пе екен? деп топшылаудың жөні келіскірмейтін тәрізді. Боз - бояудың, түс-түрдің аты болса, ашы - осы өңірде өсетін шөптің (боз жусан, боз сораң, бұйрығын) жалпылама атауы. Жер-су атауы сол өңірдің ландшафтына негізделіп туындайды. Ал жеке адам есіміне байланысты нәрселер заман өткен сайын өзгеріп отырады.

Қаламқас пен Ортаеспе арасындағы Жандауырда ерте заманда айлақ (пристан) болғаны ғылыми еңбектерде көп айтылады. Үлкенді, кішілі кемелер келіп, теңіздің арғы бетіндегі кавказдықтармен, орыстармен маңғыстаулықтар үнемі сауда жасап, бұйымдар алмастырумен айналысқан. Әсіресе саудагерлер соңғы кезге дейін Астраханынан, Бакуден, Махашкаладан келіп, кетіп тұрған. «Жібек жолының» бір ұшы осы Жандауырға келіп тіреліп, одан әрі теңіз жолына ұласқан тәрізді.

Терістік батыс Бозашы аймағы 1960 жылы Гурьев облыстық атқару комитетінің шешімімен КСРО Қорғаныс Министрлігіне

болашағы бұлыңғыр...» деген жоғары жақтағылардың қағидасын жокқа шығарды.

1974 жылдың жоспарына Қаражанбас алаңының енетіндігін **В.П.Токарев**, **Ә.Нұрманов**қа хабарлаған еді. Бірақ министрліктегілер әскери полигон жерінен бұрғы салуға ұлықсат беруге өздіктерінен батылдары жетпей, мәселені соза берді. Шынын айтқанда бастарын дауға салмай тыныш отырғанды қалады.



Геологиялық-іздістіру конторының бас геологы **Ә. Нұрманов** «нар тәуекелге» басып, өзі жасақтаған жоба бойынша құрылымның ең биік деген төбе тұсынан **К-12** ұңғысын қазуға акт жасақтап, экспедицияның бас геологы **В.Токарев**ке бекітуге барады. Бірақ бас геолог жоба бекітілмей тұрып қол қоя алмайтындығын айтады. Өрине **Валентин Петровичті** де түсінуге болатын, оның зансыз әрекетке баруға қақы жоқты.

Ал **Әділ Молдашұлы** бұрғылау шебері **Санақ Таянов**қа бұрғылау қондырғысын көшіруге тапсырма беріп, мұнара орнатылып, бұрғылау 15 қантарда басталып та кеткен еді. Ол енді амалсыздан трестің геология бөлімі бастығы **В.В.Нечнева** келіп «Қаражанбастың жобасы келіспін жатыр, **К-12**-нің актіне қол қойып берсеңіз, **В.Токарев** іс сапарда ғой», дегеннен соң, **В.Нечнев** қолын қойып береді. Бұл 1974 жылдың 23 қантары болатын. 1974 жылғы 27 қантарда жүрек жарды қуанышты хабар келіп жатыр. **К-12** ұңғыдан түнде мұнай фонтаны атыпты.

28 қантар күні бас инженер **С.Балғымбаевтың** кабинетінде алдағы жұмыстар талқыланған соң үш машинамен бас инженер **Салтанат** бастаған **Токарев**, **Әбішев**, **Куценко**, **Нұрманов**, **Таянов** Бозашыға жолға шықты.

**Ә.Нұрманов** жолда келе жатып «**К-12** ұңғысының бекітілген жобасы мен актісінің жоқтығын» бас геолог **В.Токаревтің** есіне салады. Ол: «**Әділ Молдашев**тің, сен енді қысылма, дейді. - Уақытыңда жолыңа кедергі болғанмен жоғарыдағылар енді өздері келіп сенің қолыңды алып, құттықтайтын болады. Бұл фонтан сені де, сенің әрекетіңе көз жұма қараған бізді де көптеген қолайсыз жағдайлардан құтқарды. Енді сен тездетіп жаңа жоба жасақтауға кіріс. Олар біздің айтқандарымызды орындайды...»

1974 жылғы 26 қантар Бозашы мұнайлы аймағының ашылған күні болып Маңғыстау тарихында мәңгі жазылып қалды. Енді Бозашы ләңбіре бірнеше бұрғы салып, оның қомакты алып жатқан көлемін дәлелдеу қажет болды.

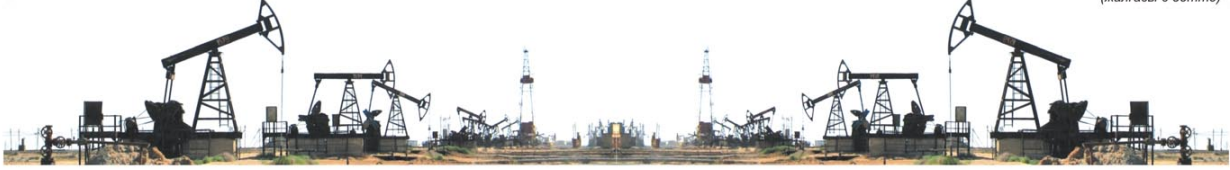
**БАСТЫСЫ – ҚАЛАМҚАС АЛАҢЫ БОЛАТЫН**

1976 жылдың 30 қантарында Қаламқас алаңындағы №К-1 ұңғысынан (бұрғылау шебері **Александр Велочаев**) алғашқы газ бұрғысы алынды. 1976 жылдың 24 шілдесі күні Қаламқас кенорының мұнай



2009 жылы Қаламқас кенорының өндірістік ішкерлігінің 30 жылдығы тойланды.

(жалғасы 6 бетте)





Суреттерде: Бозашы байлығын ашушылар мен исерушілердің бір тобы: Әділ Нурмаев, Сапақ Тажиев, Бекболат Ізтұрғанов, Қошербай Әлібаев.

Сонымен бірге мұнай құбырларының, ЛЭП-тің, автожолдың, т.б. қажет объектілердің құрылыстары қарқынды жүргізілді. Бұларға желдел басшылық жасап, жұмыстарын үйлестіріп отыру үшін Маңғыстау облыстық партия комитеті жанына Бозашы жөнінде арнайы штаб (төрағасы обкомның өндірістік мәселелер жөніндегі хатшысы Н.Марабаев) құрылды.

ВНИИнефть және ВНИИтермнефть институттары Қаражанбас кенорынын пайдалану үшін «Кенорынын термиялық тосілмен игерудің технологиялық жүйесін» жасады. Онда өңірті қабатын ішкі ыстық бұмен әсер ету техникасы қарастырылды.

1979 жылдың 23 тамызы – Қаламқас кенорынының АЛҒАШҚЫ ӨНДІРІСТІК МҰНАЙЫНЫҢ алынған күні. Сол күні кенорындағы № 66 ұңғының задвижканын мұнай өндіру шебері **Қошербай Әлібаев** ашты. Алғашқы вахтада операторлар Орынбасар Шадиқов, Сәндібек Тілеуов, Әділғазы Мұстафин болған еді. 1979 жылдың аяғына дейін қаламқастықтар сол алғашқы өндірістік мұнай алынған күннен бастап 73 мың тонна «қара алтын» өндірді.

«Маңғыстаумұнайгаз» компаниясы - өлке мұнайының 31 пайызын, Қазақстан мұнайының 8 пайызын өндіретін республика бойынша ең ірі 5 компанияның бірі. Ал Қаламқас «Маңғыстаумұнайгаз» мұнайының 73 пайызын береді.

1979 жылғы тамыз – қыркүйекте Қаламқас және Қаражанбас мұнай кенорындары пайдалануға қосылды. Блок деңгейлері бойынша қабатын мұнай қайтарымын арттыру мақсатымен ПАВ көспаларын айдайтын тәжірибелік учаске құрылатын болды. Мұнай өндірісінің технологиялық процестерін химияландыру жөніндегі аймақтық «Маңғышлақнефтьпромхим» басқармасы құрылды.

1980 жылы Қаламқас кенорында мұнайды полиметрлік әдіспен өндіру тәжірибесі басталды.

1980 жылдың 4 қаңтарында Қаламқас мұнайы Ақтау портынан танкермен алғаш рет Баку қаласына жөнелтілді.

1980 жылғы 2 қараша күнгі 12<sup>00</sup> сағат Қаламқас тарихына тағы да алтын әріпін қазылып қалды. Қ.Әлібаевтың бригадасы құрметті вахтаға тұрып, кенорының 1000000 (бір миллион) тонна «қара алтын» өндірді. Құрметті вахта құрамында бұл жолы да операторлар О.Шадиқов, С.Тілеуов, Ә.Мұстафин және Мария Огегенова болды.

1982 жылы Қаражанбас кенорында № 82, 809 ауа айдау ұңғылары бойынша өнімді қабатын ішін қыздыру тәжірибесі жасалды. Қаражанбас кенорында мұнайды бу жылы арқылы өндіру басталды.

Әрине, облыс орталығынан 300 шақырымдай қашықтағы, бұрын теңіз табаны болған сор жерге орналасқан кенорынын жаратқандық, ол үшін өндірістік пайдалану қондырғыларының, құрылыс материалдарының, су және азық-түлік жеткізу оңай болған жоқ-ты. Мұнайшылар, құрылысшылар, авто-қолкішілер, энергетиктер, жол салушылар аса күрделі жағдайда еңбек етіп, қиындықты жеңе білді. Мұның қаншалықты ауыр болғанын сол күндерде бір трактордың, ол аз десеңіз – бір бұрғылау қондырғысының бірте-бірте ми батпаққа батып, жер астына сіңіп кеткенін айтсақта жеткілікті.

Бозашыдағы кенорындарының игерілуі үшін экономикасын қарқынды дамытуға тың серіп бермен бірге, өлкеде ауылды өркендетуге, халықтың мәдениетін, тұрмысын жеңілдетуге төндесіз қымыл етті.

2003 жылы «Маңғыстаумұнайгаз» компаниясының құрылғанына 40 жыл толу салтанатында облыстың бұрынғы бірінші басшысы С. Мұқаншев Бозашы мұнайын игеру жайын сөз етіп, сол кездегі жас кадрлар Нәсіпқали Марабаев пен Ляззат Қиновты Қаламқас пен Қаражанбас екі кенорына жұмсағанын, ал олардың бұл сенімді айбарымен орындап шыққанын айтқан еді.

Ақтау-Қаламқас автожолы Бозашының тек облыс орталығымен ғана жалған қойған жоқ, ол халық көп шоғырланған Маңғыстау,

Түпқараған аудандарындағы, Бозашы түбегіндегі ондаған ауыл-селоламен қатынасты күшейтуге септігін тигізді. Бозашы түбегіне тартылған қуатты электр желілерін сол аймақты ондаған елді мекендері электр қуатын пайдаланып отыр. Мұнайшылар үшін ашылып, пайдалануға берілген Қияқты тұрғы су кеноры да сол өңір халықтарының игілігіне жұмсалуда.

Кеноры теңіз жағалауына орналасқандықтан кен орнына теңіз суының астында қалу қаупі, сонымен бірге кеноры тарапынан теңізді ластау қаупі төнетін болған. Экологияны сақтап, қоршаған ортаны қорғау мақсатында жағалауға ұзындығы 32 километрлік, ені 8, биіктігі 5 метрлік дамба-бөгет салынған. Осы бөгет қаламқастықтардың теңіз жақтан жиі соғатын дөбә толқындардан қорықпай, табысты әсебек етулеріне мүмкіндік беруде.

«Маңғыстаумұнайгаз» жаңа үлгіде акционерлік қоғам болып жаңа заманға сай қайта құрылған соң Қаламқас кеноры да жұмыстарын жаңаша ұйымдастырып, атауын «Қаламқас мұнайгаз» өндірістік басқармасы деп өзгертті. Өндіріске жаңа техника мен технологиялар бұрынғыдан да төрі ұтқымы енгізіле бастады. Барлық өндіріс орындары автоматтандырылып, компьютерлендірілген.

Жаңа технологиялардың ішіне мұнай өндіруді арттыруға елеулі пәрмен берген қабатынғы мұнай көздерін үлкен қысыммен жару әдісі Қаламқас кенорында 2003 жылдан бері 2008 жылдың соңына дейін қолданылып келді. Бұрандалы сорпап қондырғылары акционерлік қоғамға әуелі осы Қаламқаста жүзеге асты. Бұл бұрандалы сорпаптың тиімділігі олардың жөндеу аралық мерзімінің ұзактығында, материалдық, энергетикалық шығындарының аздығында.

Кенорынын жаратқандық оған әрі жалғасуда. Атап айтқанда, Қаламқас кенорында электр қуатын шығаратын станция салынып, пайдалануға дайын тұр дегуе болады. Кенорынын өзінің табиғи газымен жұмыс істейтін бұл станса Қаламқасты электр қуатымен толық қамтамасыз етпек. Ал кен қабаттарына айдын-ала су айыру қондырғысы жүйелі жұмыс істейді. Бұл қондырғы мұнайды 95 пайызға дейін тазарта алады және жер астынан алынған суды кен қабатына қайтадан айдайды.

Қаламқаста тәулігіне 1500 текше метр жатақханалардан, асаналардан шығатын кір суларды тазартатын қондырғы да жұмыс істейді. Тазарған су қалашықты қоғалдандыруға пайдаланылады.

Қаламқас кенорында бір мезгілде үш мыңдай адам еңбек етеді. Олар - мұнай өндірушілермен бірге кенорына сервистік қызмет көрсететін 8 жауапкершілік шектеулі серіктестіктердің жұмысшылары. Олар вахталық әдіспен жұмыс істеп, қолайлы жағдайлар туғызылған жаңа типті елуден астам жатақханаларда тұрады. Вахталық қалашықта тұрмыстық қызмет жүйелері, кітапхана, почта, телефон байланысы, кабельді теледидар, дәрігерлік амбулатория бар.

2005 жылдың 6 маусымында қаламқастықтар өздерінің 100 000 000 (бір жүз миллион) тонна «қара алтын» өндіріп мерейлерін үстем етті.

2009 жылғы 4 қыркүйекте Қаламқас кенорында Қазақстан мұнайының 110 жылдығымен бірге Қаламқас мұнайының 30 жылдығы қатар атап өтілді. Мұнда кенорынын алғаш ашушы-бұрғышылар, алғашқы мұнай өндіруші операторлар, инженер-техник қызметкерлер (жастары үлкендері екі вертолетпен, өзгелері бірнеше жайлы автобу-тармен) келді.

Басты жанын Қаламқастың тұңғыш өндірістік мұнайын берген №66 ұңғының басында болды. Бұрынғы облысқ жанар-тылып, оның орнына есіелі ескерткіш бой түзеді. «Маңғыстаумұнайгаз» компаниясының бас директоры **Ұзақбай Қарабалин**, Мұнайлы ауданының бұрынғы бірінші хатшысы **Төреге Айдарханов**, басқарманың

алғашқы бастығы **Бекболат Ізтұрғанов**, «Нур Отан» ХДП облыстық филиалы төрағасының бірінші орынбасары **Асқар Рәханов**, т.б. сойлеп, тартымды естеліктер айтты.

Салтанаттың екінші бөлімінде ардагер-қонақтар кенорындағы табиғи газды дайындау қондырғысының пайдалануға берілген тұсауескеріне қатысты. Тұсауескер лентасын сол кездегі және бұрынғы бас директорлар **Ұ.Қарабалин** мен **С.Қырымқұловтың** бірлесіп киноы да мұнайшылардың қошметіне бөлген.

Қондырғы кенорында өндірілген газды өңдеп, дайындайды. Әсіресе бұл қондырғы жаңадан салынып жатқан Газотурбиналық электр стансасына газ отынын дайындайды.

Ал станса пайдалануға берілгенде бүткіл кенорынын электр қуатымен қамтамасыз етпек.

Сонымен бірге Қаламқас газын «Қаражан-басмұнай», «Жалғызтөбемұнай», Қазтрансойл, Солтүстік Бозашы компаниялары да сатып алып, өндірістеріне пайдаланып келеді.

### МҰНАЙ ҚҰБЫРЫН ТӨСЕУШІЛЕР



Құрылысшылар арасында бірінші болып Қаламқас-Қаражанбас-Шевченко мұнай құбырын төсеушілер рапорт берді. Кездескен қиындықтарға қарамастан «Среднефтегазмонтаж» тресінің СМУ – 10 кәсіпорны 277 километр трассаны мерзімінен екі есе қысқа уақытта төседі. Олар 1979 жылдың 14 желтоқсанында Ақтау теңіз порты айлаңындағы соңғы «қызыл» нүктені пісірді.

### МОНТАЖШЫЛАР



СМУ-10 кәсіпорнының монтажшылары Қаламқас кенорындағы алғашқы топтық қондырғыларды жасақтады. «Халықтар достығы» орденінің иегері Виктор Хохловтың бригадасы (суретте) Қаламқастағы бесымдық бірінші резервуарды мерзімінен екі ай бұрын бітірді. Қаражамбас пен Таушықтағы резервуарларды да тез іскке қосты.

### БҰРҒЫШЫЛАР



Мұнайөнеркәсібі министрлігінің тапсырысымен «ВНИИнефтемаш» институтының қызметкерлері Бозашы кенорындарын бұрғылау үшін темір жол платформасының үстіне арнайы орнатылған БУ –

75 ЭМШ бұрғылау станогін жасақтады. 1500 терендікке дейін бұрғылауға арналған қондырғы рельефті үстіменен қозғалады (суретте). Сор, батпақты аймақта бұл қондырғы өзін ақтады. Шебер Виктор Борштын бригадасы (суретте) бір айда 2500 метр проходқа қазып рекорд жасады.

### ЭЛЕКТР ЛИНИЯСЫН ТARTУШЫЛАР

«Среднеэлектросетьстрой» тресінің № 48



механикалық колонна-насыңың ұжымы 1979 жылдың 27 мамырында Қаламқас-Қаражанбас 110 киловольттық электрберініс желісі құрылысын бітірді.

### ДАМБЫ ЖӘНЕ ЖОЛ ТӨСЕУШІЛЕР



Қаламқас кенорынын Каспий теңізінің тасқын суынан қорғайтын ұзындығы 30 километрлік дамбының жобасын С.Н.Жук атындағы «Гидропроект» институтының Казак филиалы жасады. Ал дамбының құрылысын «Казнефтепроект» тресінің УМС-2 мекемесі мен Маңғышлақ автотранспорт басқармасының жүргізушілері түрғызды.

Суретте: Дамбы төсеу сәті; Форт-Шевченко АТП-сы жүргізушілерінің бір тобы.

### ҚАЛАМҚАСТЫҢ 1000000-ШЫ ТОННА МҰНАЙЫНЫҢ САЛТАНАТЫ

1980 жылдың 2 қарашасында Бозашы жарты аралында есте қаларлықтай маңызды оқиға өтті. Бұл күні Қаламқас кенорынын бір миллионыншы тонна «қара алтын» өндірілді. Құрметті вахтаға шебер Қошербай Әлібаев бастаған операторлар Мария Огегенова, Орынбасар Шадиқов, Әділғазы Мұстафин (суретте) тұрды.

Осы жылы Бозашының барлауға және игеруге аталғанын бір топ барлаушылар мен мұнайшылар (суретте) Кеңес Одағының ордендері және медальдарымен марапатталды.



Айтуар Огегенов, Қазақстан Журналистер және Жазушылар одақтарының мүшесі

## ПЕРВЫЙ КАЗАХСТАНСКИЙ ПРОЕКТ В ОБЛАСТИ ИНТЕНСИФИКАЦИИ НЕФТЕДОБЫЧИ

27 февраля 2014 года на производственной базе TOO «EQUIPMENT SERVICES LTD» состоялась презентация нового оборудования для проведения высокотехнологичных работ по интенсификации нефтедобычи - гидроразрыв пласта, с участием руководства АО «Мангистаунайгаз».

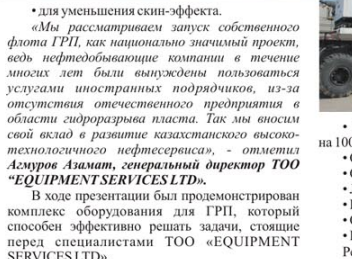
Отметим, что TOO «EQUIPMENT SERVICES LTD» на протяжении 5 лет является надежным подрядчиком АО «Мангистаунайгаз» по оказанию сервисных услуг. До этого момента подобного рода работы выполнялись исключительно иностранными компаниями, такими как Halliburton, Schlumberger, Российскими компаниями ОАО «Специальное машиностроение и металлургия» (СММ), «Саткак United».

Гидроразрыв пласта - это надежный способ увеличения нефтеотдачи пласта и продуктивности скважины, способствующий росту суммарной добычи или повышению проницаемости скважины. Эффективность ГРП достигается за счет:

- создания проводимого канала (трещины) в рез поврежденную (загрязненную) призабойную зону пласта вокруг скважины, с целью проникновения за границы этой зоны;
- распространения канала (трещины) в пласте на значительную глубину с целью дальнейшего увеличения производительности скважины;
- формирования условий, ведущих к увеличению движения флюида в пласте.

Применение ГРП рекомендуется:

- при низкой проницаемости пласта;
- при низком уровне добычи продукции из пласта по сравнению с экономической эффективностью;



Комплекс оборудования для ГРП состоит из:

В настоящее время TOO «EQUIPMENT SERVICES LTD» состоит из трех департаментов: бурения, капитального ремонта скважин и интенсификации добычи. В 2012 году руководством Компании было принято решение приобрести оборудование для гидроразрыва пласта.

В закупке собственного флота ГРП компанией было вложено более 9 млн. долларов США при поддержке Европейского Банка Реконструкции и Развития.

- для уменьшения скин-эффекта.
- «Мы рассматриваем закупку собственного флота ГРП, как национально значимый проект, ведь нефтедобывающие компании в течение многих лет были вынуждены пользоваться услугами иностранных подрядчиков, из-за отсутствия отечественного предприятия в области гидроразрыва пласта. Так мы вносим свой вклад в развитие казахстанского высокотехнологического нефтесервиса», - отметил Азамуров Азамат, генеральный директор TOO «EQUIPMENT SERVICES LTD».
- в ходе презентации был продемонстрирован комплекс оборудования для ГРП, который способен эффективно решать задачи, стоящие перед специалистами TOO «EQUIPMENT SERVICES LTD».

Комплекс оборудования для ГРП состоит из:

- Насосов высокого давления, рассчитанных на 1000 атм-3 единицы
- Станции управления - 1 единица
- Линия высокого давления - 2 комплекта
- Пропанговоза - 1 единица
- Сцеплягачей - 4 единицы
- Емкостей ГРП - 2 единицы.

Реализация проекта позволит создать более 50 новых рабочих мест. Безусловно, пришлось столкнуться с кадровыми вопросами. Не секрет,



что результат напрямую зависит от степени предварительной подготовки персонала. Зачастую это становится возможным в том случае, если обучение проводится в максимально реалистичных условиях. Руководство компании приняло решение обучить свой персонал непосредственно на заводе-изготовителе.

А.Азамуров: «Мы понимаем, что вкладываем средства в один из самых дорогих и редких ресурсов в мире — человеческий капитал. Профессионалы высокого класса — это залог нашей успешной работы на всех этапах развития, поэтому наших сотрудников мы обучили за рубежом, непосредственно там, где производится оборудование».

Таким образом, нефтяной регион получил высокотехнологичный сервис со 100%-ым казахстанским содержанием.

На встрече также обсуждались принципы взаимовыгодной деятельности.

Итогом мероприятия стало намерение о сотрудничестве в рамках проведения ГРП на месторождениях «Жетыбай» и «Каламкас» на 2014 год.

Т. Тулегенова

## МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ К ПОВЕДЕНИЮ ГРАЖДАН В УСЛОВИЯХ ПОТЕНЦИАЛЬНОЙ УГРОЗЫ ИЛИ СОВЕРШЕНИЯ АКТА ТЕРРОРИЗМА, А ТАКЖЕ В УСЛОВИЯХ АНТИТЕРОРИСТИЧЕСКОЙ ОПЕРАЦИИ

(Окончание. Начало в предыдущем номере)

### Рекомендации к поведению граждан в условиях угрозы совершения акта терроризма с использованием авиатранспорта

- по возможности старайтесь занять места у окна в хвосте самолета;
- сократите до минимума время прохождения регистрации;
- размещайтесь ближе к каким-либо укрытиям и выходу;
- обратите внимание на поведение соседних пассажиров, если оно вызывает подозрения;
- общуйтесь с членами семьи действия в стандартной ситуации по захвату самолета;
- ни при каких обстоятельствах не поддавайтесь панике, не вскакивайте, оставайтесь сидеть в кресле. Не вступайте в пререкания с террористами, не провоцируйте их на применение оружия, при отсутствии специальной подготовки не пытайтесь самостоятельно обезвредить террористов, удержите от этого Ваших соседей;
- смиритесь с унижениями и оскорблениями, которым Вас могут подвергнуть террористы;
- не обсуждайте с пассажирами принадлежность террористов;
- избегайте всего, что может привлечь к вам внимание;
- если среди пассажиров имеются плачущие дети или больные, стонущие люди, не выражайте своего неодобрения, держите себя в руках. Любая вспышка негативных эмоций может взорвать и без того накаленную обстановку;
- чтобы ни случилось, не пытайтесь заступиться за членов экипажа. Ваше вмешательство может только осложнить ситуацию;
- никогда не возмущайтесь действиями пилотов. Экипаж всегда прав. Приказ бортпроводника - закон для пассажира;
- не верьте террористам. Они могут говорить все, что угодно, но преследуют только свои интересы;
- ведите себя достойно. Думайте не только о себе, но и о других пассажирах; если вы увидели, что кто-то из членов экипажа покинул самолет во время стоянки, ни в коем случае не привлекайте к этому факту внимание других пассажиров. Действия экипажа могут замедлить террористов;
- по возможности будьте готовы к моменту начала спецоперации по освобождению самолета, если по косвенным признакам почувствовали, что переговоры с ними не дали результата;
- если будет предпринята спецоперация, постарайтесь принять такое положение, чтобы террористы не смогли Вас схватить и использовать в качестве живого щита: падайте вниз, либо спрячьтесь за спинкой кресла, обхватив голову руками и оставаясь в так, пока Вам не разрешат подняться (силы безопасности могут принять за террориста любого, кто движется);
- в случае возможности покидать самолет как можно быстрее. Не останавливайтесь, чтобы отыскать личные вещи.

### Действия при угрозе совершения террористического акта

О том, что есть опасность взрыва, можно судить по следующим признакам:

- неизвестная деталь в машине, в подъезде, во дворе дома и т.д. (взрывное устройство может быть замаскировано в пивной банке, пачке сигарет, игрушке, бутылке, может находиться в обрезке трубы, молочном пакете, в любом свертке или ящике);
- остатки различных материалов, нетипичных для данного места;
- натянута проволока, шнур;
- из-под машины свисают провода или изоляционная лента;
- свежие царапины и грязь на стеклах, дверях и других предметах;
- незнакомый запах там, где его никогда не было - например, суровой приправы (так пахнут некоторые взрывчатка);
- выделяющиеся участки свежерытой или высохшей земли, которых раньше не было;
- у васшей квартиры следы свежих ремонтных работ (краска, штукатурка и др.) о которых вы не знаете;
- чужая сумка, портфель, коробка или другой предмет, оказавшийся поблизости с вашим автомобилем, домом, квартирой.

Всегда контролируйте ситуацию вокруг себя, особенно когда находитесь на объектах транспорта, культурно-развлекательных, спортивных и торговых центрах.

Случайно узнав о готовящемся теракте, немедленно сообщите об этом в правоохранительные органы.

### Если вдруг началась активизация сил безопасности и правоохранительных органов:

- не проявляйте любопытства, идите в другую сторону;
- старайтесь максимально быстро, как это позволяет ситуация, покинуть опасную зону;
- используйте любое доступное укрытие;
- не бегите, чтобы вас не приняли за преступника;
- закройте голову и отвернитесь от стороны возможной угрозы взрыва во избежание получения ранений от осколков;
- не помогайте силам безопасности, если полностью не уверены в эффективности подобных действий.

В настоящее время наиболее характерными действиями террористов являются организация взрывов в местах массового скопления людей и жилых домов. Своевременное обнаружение взрывоопасных предметов позволит сохранить вам и другим людям жизнь.

При взрыве или начале стрельбы немедленно падайте на землю, лучше под прикрытием (бордюр, торговую палатку, машину и т.д.) Для большей безопасности накройте голову руками.

Если вы оказались в зоне взрыва, оставайтесь в сознании и в состоянии двигаться, то в первую очередь должны идти, ползти туда, где нет дыма и огня.

Если вы не пострадали при взрыве, а рядом имеются пострадавшие, оцените их состояние: есть ли пульс, находится ли человек в сознании. Ни в коем случае не пытайтесь привести его в чувство с помощью нашатыря. Потеря сознания - это защитная реакция организма на внешнее воздействие.

Если у пострадавшего нет переломов (щупательно прощупайте его кости), уложите его на бок. В положении на спине он может захлебнуться рвотными массами, на животе - задохнется. При артериальном кровотечении (кровь алая, бьет фонтаном) рану нужно как можно быстрее заткнуть хотя бы пальцем, а потом перевязать ремнем, веревкой, повесом место выше раны.

### Действия при нахождении под обломками конструктивной здания:

- Постарайтесь голосом и стуком привлечь внимание людей. Если Вы находитесь глубоко под обломками здания, перемещайте влево-вправо любой металлический предмет (кольцо, ключи и т.д.) для обнаружения Вас эхолокатором.
- Если пространство около Вас относительно свободно, не зажигайте зажигалки. Берегите кислород.
- Продвигайтесь осторожно, стараясь не вызвать нового обвала, ориентируйтесь по движению воздуха, поступающего снаружи. Если у Вас есть возможность с помощью подручных предметов (доски, кирпича и т.п.) укреплите потолок от обрушения и ждите помощи. При сильной жаре положите в рот небольшой камешек и сосите его, дыша носом.

### Специальные рекомендации для детей

Разъясните детям, что любой предмет найденный на улице или в подъезде, может представлять опасность.

Не предпринимайте самостоятельно никаких действий с находками или подозрительными предметами, которые могут оказаться взрывными устройствами - это может привести к их взрыву, многочисленным жертвам и разрушениям.

В зависимости от возраста, зрелости, места жительства и занятий детей родители должны учить их соблюдать меры личной безопасности.

Посоветуйте детям:

- выучить своё полное имя, фамилию, адрес и номер телефона;
- если потерялся в незнакомом месте (магазине и т.п.), обратиться к сотрудникам полиции, военнослужащим, другим людям в форменной одежде, женщинам младшего возраста за помощью;
- избегать изолированных улиц и игривых площадок, передвигаться и играть в группах;
- сообщать членам семьи о своём месте нахождения (убедиться, что Вы знаете, где это место находится);
- никогда не разговаривать и никуда не ходить с незнакомыми людьми;

никогда не сообщать посторонним лицам о доходах членов семьи, времени ухода на работу и прихода с работы, планируемых отпусках и продолжительных выездах, другую личную конфиденциальную информацию;

- немедленно сообщать обо всех попытках распроса и приставания, при этом стараться запомнить детали одежды, внешний вид и машину незнакомца, который пытался вступить с ребёнком в контакт;
- не позволять дотрагиваться до себя незнакомым людям;
- если незнакомец пытается силой заставить ребенка идти вместе с ним, сопротивляться (брыкаться, кусаться, царапаться, убежать, кричать, звать на помощь («Я тебя не знаю»). «Ты хочешь меня украсть?») - данный крик обязательно требует реплициции. В подъезде стараться позвонить, постучать в любую дверь;
- вырвавшись, бежать в ближайшее безопасное место: магазин, школу, милицию, банк и т.п.;
- запоминать всю информацию о необычных происшествиях;
- никогда не разрешать незнакомым людям или мастерам по ремонту входить в Ваш дом (возможные формулы для маленьких детей: «Все маленькие дети, когда они одни дома, никогда не открывают двери», «Все хорошие дети никогда не пускают чужих в дом»);
- никогда не принимать почтовые отправления;
- просить разрешение родителей, прежде чем принять любой подарок или пойти в гости, даже если такое предложение исходит от знакомых людей (в т.ч. соседей, одноклассников и т.п.);
- никогда не входить в подъезд, лифт вместе с незнакомыми мужчинами, юношами. Если незнакомец вошел в лифт следом, немедленно постараться выйти из лифта;
- если, войдя в подъезд, увидел там незнакомца мужчину, быстро выйти обратно и обратиться за помощью к взрослому, либо заходить снова только в сопровождении знакомых;
- возвратившись с улицы и прежде чем открыть дверь квартиры, посмотреть, нет ли незнакомых людей на лестничной площадке. Если есть - позвонить к соседям, не открываят - спускаться вниз и ждать, когда незнакомец уйдет, либо обратиться к знакомым с просьбой проводить до квартиры;
- если тебя преследуют, не стесняйся подойти к прохожим, внушающим доверие, и попросить защиты;
- в общественном транспорте садиться ближе к водителю и в случае опасности обратиться к нему за помощью;
- помнить только те наставления, которые дают родители, не реагировать на знаки внимания и приказы незнакомых людей.

Данные рекомендации целесообразно сопроводить наглядными примерами.

Спросите, как бы повел себя ребенок, если бы кто-то предложил ему конфеты, жевательную резинку, игрушку, деньги или покататься на машине.

# ҚУ ҚОҒАМЫ БІЗГЕ ҚУ ҚОҒАМЫ БІЗГЕ 3!

## 60 жас

Сонабаев Қайырғали, 03 сәуір, ҚД аккумуляторшы  
Ақжолды Қожағали, 07 сәуір, ЖМГ бұрғылау және ұнғымаларды жөндеу инженері  
Бериков Магидулла Қалмақович, 10 сәуір, ҚД тиісін жүргізушісі

## 55 жас

Бектелиев Төрегәлім Хайытұлович, 02 сәуір, САЖМТЖД тиегіш жүргізушісі  
Нарынов Айтжанқали Кеңесевич, 09 сәуір, САЖМТЖД учаске бастығы  
Хожаев Атабай Ашықбаевич, 10 сәуір, САЖМТЖД пойыздарды құрастырушы  
Татаринова Наталья Юрьевна, 11 сәуір, САЖМТЖД аппаратшы  
Сарсенбаев Аманбай Икласович, 13 сәуір, ҚҚ диспетчер  
Деятников Владимир Георгиевич, 27 сәуір, ҚҚ көлік жүргізушісі  
Курмамбаев Сисенбай Шиланович, 28 сәуір, ӘМЖӘД Цех бастығы

## 50 жас

Байжан Жанкуат Шегемұлы, 05 сәуір, ЖМГ МәГӨЦ-1 мұнай және газ өндіру операторы  
Бердешова Кенже Бегаристановна, 07 сәуір, ЖМГ ТҮПЦ жатақхана күтушісі  
Ершеев Джарасбек Мизамбаевич, 10 сәуір, ҚД көлік жүргізушісі  
Умиров Камидолла Айтқалиевич, 11 сәуір, ЖМГ ҒзЖӨЦ ұнғымаларды зерттеу операторы  
Інірбайұлы Бөкенбай, 13 сәуір, ҚҚД 5 дәрежелі рамшигі  
Жолдасов Бақберген Мырзабайұлы, 15 сәуір, ҚМГ МәГӨЦ-4 мұнай және газ өндіру операторы  
Избанов Жақып Жексенбаевич, 20 сәуір, САЖМТЖД 3 дәрежелі стропальщикі  
Садвакасов Ром Садыбекович, 23 сәуір, ҚМГ жетекші инженер-энергетик  
Бекмағанбетов Калдибек Тлегенович, 25 сәуір, ЖМГ МәГӨЦ-1 мұнай және газ өндіру операторы  
Қожимбаев Амандық Қарабекович, 28 сәуір, ЖМГ БЖҰКЖБ бұрғылау және ұнғымаларды жөндеу инженері  
Ултанұлы Турақбай, 28 сәуір, ҚМГ ТСДЦ электр газдәнекерлеуші

# Қол келдің, Әз Наурыз!

*Қол келдің, нурты көктем наурыз ай,  
Қондырың көбестей, көңілдің жсай.  
Қар ерін, су жасалай жылғалардан,  
Арналар шалқи толып, көз болды саяй.*

*Құстар әп сап келді де, бақтар гүлден,  
Ертеңге айналды дүние мүлдем,  
Тіріліктің қайнар көзі онында да,  
Жер жайнады құбылып алуан түрмен.*

*Кой төлден, қозы шулан жамыраған,  
Жасыл жайлау, қок шалғын мамыражай,  
Шубат қымыз ағы мол, ақ жарқынды,  
Тарт түлікпен жатырған қазағым-ай.*

*Теңескен айындағы күнің түпмен,  
Ескі қалып жаңарғандай жаңа жылмен,  
Адамдар қушақ аяқ қарсы алысып,  
Бірін бірі құттықтайды жасап үнмен.*

*Ағаш үймен сәп беріп дұмап жырға,  
Наурыз көже ішіп, маз ұлым күні,  
Көктемнің лебіменен жұпар ескен,  
Жауды амаздың ақша қары нур үстіне.*

*Берекелі жыл болсын, ырысы толған,  
Байлығымыз амаздық тыныш болған,  
Бабалар берекелің бастауды деп,  
Наурыз – жыл басы деп, дұрыс қойған.*

*Көгергендей пар алып, көктем күшпен,  
Жыр толтырдым жазыңға көктем жырмен,  
Өміріңіз гүлдей жайнап, құлпытсын деп,  
Бақ тілеймін баршаңызға көктем гүлмен.*

*Әрқашан ашық аспан, ақ мөл болсын,  
Болашақтың баянды бағы зор болсын,  
Алашым арғымақтай шабыт алса,  
Сапарыңа сәттілік, ақ жыл болсын!*



**К. Канатов,  
«ОТК» ЖШС жетекшісі**



# Абайдың қара сөздері

көрінбеген сырын түгелдеп, ең болмаса денелеп білмесе, адамдықпен орны болмайды. Оны білмеген соң, ол жан адам жаны болмай, хайуан жаны болады. Әзделе құдай тағала хайуанның жанынан адамның жанын ірі жаратқан, сол әсерін көрсетіп жаратқаны. Сол қуат жетпеген, ми толмаған ессіз бала күндегі «бұл немене, ол немене?» деп, бір нәрсені сұрап білсем екен дегенде, ұйқы, тамақ та есімнен шығып кететұғын құмарымызды, ержеткен соң, ақыл кіргенде, орын тауып іздеп, кісіні тауып сұранып, гідемін тапқандардың жолына неге салмайды екеміз?

Сол өрстетіп, өрісімзді ұзартып, құмарларын жинған қазынамызды көбітсек керек, бұл жаның тамағы еді. Тәннен жан артық еді, тәнді жанға бас ұрғыза керек еді. Жок, біз олай қылмадық, ұзактай шулан, қарғадай барқыдан, ауылдағы боқтықтан ұзамадық. Жан бізді жас күнімізде билеп жүр екен. Ержеткен соң, күш енген соң, оған билетпедік. Жанды тәнге бас ұрғыздық, ешнәрсеге көңілменен қарамадық, көзбен де жақсы қарамадық, көңіл айтып тұрса, сенбедік. Көзбен көрген нәрсенің де сыртын көргенге-ақ тойдық. Сырын қалай болады деп көңілге салмадық, оны білмеген кісінің несі кетіпті дейміз. Біреу кеткенін айтса да, ұқпаймыз. Біреу ақыл айтса: «Ой, тәңірі-ай, кімнен кім артық дейсің!»

дейміз, артығын білмейміз, айтып тұрса ұқпаймыз. Көпкіретке сәул жок, көңілде сенім жок. Құр көзбенен көрген біздің хайуан малдан неміз артық? Қайта, бала күнімізде жақсы екенбіз. Білсек те, білмесек те, білсек екен деген адамның баласы екенбіз. Енді осы күнде хайуаннан да жаманбыз. Хайуан білмейді, білемін деп таласпайды. Біз түк білмейміз, біз де білеміз деп наладандығымызды білімділікке бермей таласқанда, олар-тірілерімзді білмей, құрға тамырымызды адырайттып кетеміз.

## СЕГІЗІНШІ СӨЗ

Осы ақылды қим үйренді, насихатты қим тыңдайды? Біреу – болыс, біреу – би. Олардың ақыл үйренейін, насихат тыңдайын деген ойы болса, ол орғанға сайланып та жұрмес еді. Олар өздері де үздік кісіміз, өздеріміз біреуге үлт беріп, ақыл айтарлықтып деп сайланды. Өздері түзеліп жеткен, енді елді түзеліңкіз ақпаған. Ол не қылып тыңдасын және тыңдайын десе де, қолы тие ме? Басында өзіндік жұмысы бар: ұлығызға жазды болып қаламыз ба, елдегі бұзақыларымызды бүлдіріп аламыз ба, немесе халқымызды бүлдіріп аламыз ба, яки өзіміз шығымадан, шығынымызды толтыра алмай қаламыз ба? - деген сөбіне қарай біреуді жетітпейін деп, біреуді құтылтайын деген

бейнетінің бәрі басында, қолы тимейді.

Байлар, олар өздері де бір күн болса да, дәулет қонып, дүниенің жарымы басында тұр. Өзінде жоқты малыменен сатып алады. Көңілдері көкте, көздері аспанда, ададық, адамдық, ақыл, ғылым, білім – ешнәрсә малдан қымбат демеуші. Мал болса, құдай тағаланы да паралап ала болады дейді. Оның діні, құдайы, халқы, жұрты, білімі, ұяғы, ары, жақыны – бәрі мал. Сөзді қайтп ұқсын, ұғайын десе де, қолы тие ме? Ол малды суармақ, тойғызбақ; саудасын жигызбақ, күзеттіркек, бақтырмақ, ұры-бөрі, қыс, суық-сұғанақ – солардан сақтанбақ, солардан сақтарлық кісі таппақ. Оның бәрін жайғастырып, аяғын алып келіп мақтанға орналас-тырғанша қашан? Қолы тимейді. Енді ұры-залым, сұм-сүркія өздері де тыңдамайды.

Онша-мұнша қой жүнді қоңыршалар күнін де көре алмай жүр. Аналар ападай болып тұрғанда, білім, ғылым, ақылды не қыласың? Және де білім, ғылым келетке кереті жоқтай-ақ: «Бізді не қыласың, ана сөзді ұғарлықтарға айт!» дейді. Оның өзгеменен ісі жок, ана алдындағы үшеуіндей болған жанның ойында ешбір қайғысы, мұңы болмаса керек.

## ТОҒЫЗЫНШЫ СӨЗ

Осы мен өзім – қазақпын. Қазақты жақсы көрем бе, жек көрем бе? Егер жақсы көрсем, қылықтарын қостасам керек еді. Уә әрнәшік бойларынан адам жақсы

көрерлік, көңілге тиянақ қыларлық бір нәрсә тапсам керек еді. Соны не үміт үзбестікке, не онысы болмаса, мұңысы бар гой деп, көңілге қуат қылуға жаратсам керек еді, ондайым жок. Егер жек көрсем, сойлеспесем, мәжілістес, сұрылас, кеңестес болмасам керек еді, тобына бармай, «не қылды, не болды?» демеі жату керек еді. Буларды жөңдеймін дегте, жөңделер, үйренер деген үмітім де жок. Булардың бірі де жок. Бұл қалай? Бұл айтқанның бірін тұтпай болмас еді.

Мен өзім тірі болсам да, анық тірі де емеспін. Есейшін осылардың ызасынан ба, өзіме-өзім ыза болғанымнан ба, яки ботен бір себептен бе? - еш білмеймін. Сырттан сау болса да, ішім өліп қалыпты. Ашулансам, ызаланам алмаймын. Күлсем, қуанам алмаймын, сойлегенім өз сөзім емес, күлгенім өз күлім емес, бәрі де әлдекіміздікі. Қайратты күнімде қазакты кыып ботен жаққа кетпек түгіл, өзін жақсы көріп, үміт етіп жүріпін. Қашан әбден біліп, үмітімді үзген кезде, өзге жаққа барып, жатты оз қылып, үйір боларлық қайрат, жылын сонп те қалған екен. Сол себептен бір жүрген қуыс кеудемін. Тегінде олаймын: бу да жақсы, өлер кезде «әттегене-ай, сондай-сондай қызықтарым қалды-ау!» деп қайғыла болмай, алдыңғы тілеу болмаса, артқа алап болмай өлуге.

1892

(жалғасы бар)



**Мұнайлы Өлке**  
Меншік иесі:  
«Маңғыстау мұнайгаз» АҚ  
Редактор: Есназар Сұлтанов  
Редакция алқасы: Л.Жолдыбаева  
Р.Ізберген  
Дизайнер-беттеуші: Е.Айтбаев

Мекен-жайымыз:  
130000, Ақтау қаласы  
6 ш.а., № 1 үй,  
т.ел:  
211-736,  
212-194, 211-938.  
Газет айына 1 рет  
шығады.  
Тегін таратылады

Газет ҚР Мәдениет және ақпарат министрінің еселке қойылып, № 9675 - Г күнелігі берілген

Газет жарияланымдарындағы автор пікірі редакцияның көзқарасын білдірмейді  
■ Редакция оқырман хаттарына жауап бермейді және оны қайтармайды  
■ Жарияланған материалдарды сілтемесіз көшіріп басуға болмайды  
Газет АҚ-ның жұртшылықпен байланыс тобының компьютерінде теріліп, беттелді.  
Индексі: 64265  
Таралымы: 1500

«CASPIY PRINT» ЖШС  
баспаханасында басылады.  
Ақтау қаласы,  
22 ш.а.  
тел: 750750  
Талсырыс:  
489